

Yüksek Öğretim Öğrenci Yurtları ve Aşevleri Kanun tasarısı ve Millî Eğitim ve Bütçe Komisyonları raporu (1/511)

T. C.

Başbakanlık

Muamelât Genel Müdürlüğü

Tetkik Müdürlüğü

Sayı: 71 - 1276, 6/691

24 . II . 1949

Büyük Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

Millî Eğitim Bakanlığınca hazırlanan ve Bakanlar Kurulunca 17 . II . 1949 tarihinde Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan Yüksek Öğretim Öğrenci Yurtları ve Aş evleri Kanunu tasarısının gerekçesiyle birlikte sunulduğunu saygılarımla arz ederim.

Başbakan
Ş. Günaltay

Gereke

Öğrenimlerine, İstanbul ve Ankara gibi büyük merkezlerde toplanan Üniversitelerle yüksek okullara devam etmek üzere gelen gençlerin önemli bir kısmı barınma ve yeme içme ihtiyaçlarını bugün pek elverişsiz şartlar içinde temin edebilmekte ve bir kısmı ise bu imkânı bile bulamamaktadırlar.

İkinci Genel Savaşın bilhassa büyük merkezlerde sebep olduğu mesken darlığı, hayat pahalılığı ve Batılı memleketlerde olduğu gibi ailelerin yanlarına küçük ücretlerle ve pansiyoner olarak öğrenci almaları şeklinde bir geleneğin de bizde henüz gereği kadar teessüs etmemiş olması ve gerek özel kişiler, gerekse bâzı dernekler tarafından kurulmuş, mazbut, ucuz, sıhhi ve gençlerin öğrenimlerine endişesizce devam edebilmelerine imkân verebilecek derecede rahat yurtların ve aş evlerinin mevcut olmaması, sayıları küçümsemeyecek derecede çok olan gençlerin bu gibi şehirlerde öğrenime devamlarını ya güçleştirmekte veya bunu imkânsız bir hale getirmektedir.

Memleketin irfan hayatı ve gençliğin ruh ve beden sağlığı ile yakından ilgili bulunan bu öğrenim ve eğitim dâvamızın bir an evvel halledilmesi zamanı gelmiş ve ihtiyaç da kendisini şiddetle hissettirmiş olduğundan ilişik kanun tasarısı hazırlanmıştır.

Tasarının birinci maddesi Millî Eğitim Bakanlığının Yüksek öğrencilerinin barınmasına mahsus yemekli ve yemeksiz yurtlarla aş evleri açmaya ve bunları işletmeye yetikli olduğunu ifade etmek üzere yazılmıştır.

Açılacak yurtlarla aş evlerinin gelirleri ikinci maddede gösterilmiştir. Öğrencilerden alınacak ücret miktarlarının Bakanlar Kurulunca tesbiti ve bu yurt ve aş evlerine ait bütçe, geçici hizmetli kadrolarının kezaik aynı kurulca tasdiki uygun görülmüş ve maddeye bu yolda hüküm konulmuştur.

Açılacak yurtlarla aşevlerinin işlem ve hesaplarını 1050 ve 2490 sayılı Kanunlar hükümlerinden istisna edilmesi, bu kurumların kolaylıkla idaresini sağlamak bakımından, lüzumlu görüldüğünden 3 ncü madde bu maksadı sağlayacak şekilde tanzim edilmiştir.

Yurtlarla aş evleri gelirlerinin tahsili, giderlerinin sarfı ve hizmetlilerinin bağlı bulunacağı şartlar. işletme, yönetim, disiplin ve saire gibi kanun metninde sayılamıyacak teferruata ait husus-

ların, Maliye Bakanlığının mütalâası alınmak suretiyle, Millî Eğitim Bakanlığınca tesbiti uygun görülerek 4 ncü madde hazırlanmıştır.

Yurtlarla aş evlerinin gelir kaynakları mahdut bulunduğu cihetle bunların açılacağı yerlerde Millî Emlâkten uygun bina bulunduğu takdirde bu binaların, yurt aş evleri için lüzumlu malzemenin bedelsiz olarak tahsisi uygun görülmüştür.

Açılacak yurt ve aş evlerinin sorumlu ve bu gibi işlerde tecrübeli kimselerin elinde verimli olabilmesi ve iyi işleyebilmesi için bu yerlere, Millî Eğitim Bakanlığı kadrosundan müdür ve müdür yardımcılarını tâyin edilmesi hususunda adı geçen Bakanlığın yetkili kılınması münasip ve faydalı bulunmuş ve bu sebeple 5 nci madde yazılmıştır.

Yurt ve aş evlerinin tahakkuk edebilmesini sağlamak maksadiyle bunların ilk tesis giderlerinin Genel Bütçeden karşılanması zaruri görülerek 6 ncı madde hazırlanmıştır.

Millî Eğitim Komisyonu Raporu

T. B. M. M.

Millî Eğitim Komisyonu

Esas No. 1/511

Karar No. 16

17 . III . 1949

Yüksek Başkanlığa

23 . II . 1949 tarihinde Komisyonumuza havale buyurulan yüksek öğrenim öğrenci yurtları ve Aş evleri Kanunu tasarısı, Millî Eğitim Bakanı hazır olduğu halde görüldü.

Yüksek öğrenimlerine İstanbul ve Ankara gibi büyük merkezlerde devam eden gençlerin barınma ve yeme içme ihtiyaçlarını düzenliyerek, daha elverişli şartlar içinde çalışmalarını hedef tutan tasarının ehemmiyetini belirten Komisyonumuz bu münasebetle, burslu öğrencilerin durumunu bâzı esaslara bağlayan bir kanun tasarısının da Millî Eğitim Bakanlığınca hazırlanmasını temenni etmiş, sonra maddelelerin görüşülmesine geçilmiştir.

Birinci madde olduğu gibi, ikinci madde «Öğrenci yurtlarıyla aşevlerinin gelirlerini öğrencilerden alınacak ücretlerle yardımlar ve bağışlar teşkil eder. Öğrencilerden alınacak ücretlerin miktarı Millî Eğitim Bakanlığınca belirtilir. Bu suretle elde edilecek gelirlerle giderler için Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankasında karşılıklı faizli bir cari hesap açılır.

Öğrenci yurt ve aş evlerinin bütçeleriyle geçici hizmetli kadroları Millî Eğitim Bakanlığınca tasdik olunur» şeklinde, Bakanlar Kurulu

yerine Millî Eğitim Bakanlığı konulmak suretiyle kabul olunmuştur. Üçüncü madde olduğu gibi, dördüncü madde de yönetim, disiplin ve sair işlerin doğrudan doğruya Millî Eğitim Bakanlığını ilgilendirdiğinden «Öğrenci yurtları ve aş evlerinin her türlü gelir ve giderlerinin tahsil ve sarf şekilleri ve hizmetlerin tâbi olacağı işletme işlerinin yürütülmesi hususları Maliye Bakanlığının mütalâası alınarak Millî Eğitim Bakanlığınca; yönetim, disiplin ve sair işleri de doğrudan doğruya Millî Eğitim Bakanlığınca tesbit olunur.» şeklinde kabul olunmuştur.

Beşinci maddenin birinci fıkrasını, olunabilir kelimesi olunur kelimesiyle değiştirilerek, ikinci fıkrasını da altıncı madde olarak aynen kabul eden ve komisyonumuz, yurtlara ve aş evlerine tâyin edilecek müdür ve müdür yardımcılarının tecrübeli, gençlik konularını kavrayan ve onlarla arkadaşlık ruhu taşıyan kimselerden seçilmesine itina olunmasını, yurtların idaresinde idare edenlerle edilenler zihniyeti yerine gençlerin de yurdun idaresine katılmalarını sağlayan işbirliği düşüncesinin Bakanlıkça hazırlanacak yönetmeliğe hâkim olmasını temenni etmiştir.

Diğer maddelerin sıraları yürütülmüş ve olduğu gibi kabul olunmuştur.

Havaleleri gereğince Bütçe Komisyonuna gönderilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Millî Eğitim Komisyonu

Başkanı	Sözcü
Erzurum	Urfa
C. Dursunoğlu	S. K. Yetkin

Kâtip

Kars	Balıkesir	Bolu
T. Taşkın	E. Altan	H. R. Öymen
Çorum	Diyarbakır	Erzincan
H. Ilgaz	O. Ocak	R. Bayındır
İzmir	Maraş	Maraş
E. Çınar	Dr. K. İdil	E. Soysal
Trabzon		Trabzon
Z. Molaoğlu		M. R. Tarakçıoğlu

Bütçe Komisyonu raporu

T. B. M. M.
Bütçe Komisyonu
Esas No. 1/511
Karar No. 116

12 . IV . 1949

Yüksek Başkanlığa

Yüksek Öğrenim öğrenci yurtları ve aş evleri hakkında Millî Eğitim Bakanlığınca hazırlanıp Başbakanlığın 24. II. 1949 tarihli ve 6/691 sayılı tezkeresiyle Yüksek Meclise sunulan kanun tasarısı Millî Eğitim Komisyonu raporiyle birlikte Komisyonumuza verilmekle Millî Eğitim Bakanı Tahsin Banguoğlu ve Maliye Bakanlığı ile Millî Savunma Bakanlığı temsilcileri hazır oldukları halde incelenip görüşüldü.

Yüksek Öğrenim Müesseseleri, bâzı büyük şehirlerde ve bilhassa İstanbul ve Ankara gibi geçinme ve barınma şartları çok ağır olan iki şehrimizde tekâsüf etmiş bir durumda buldukları için, memleketin her tarafından tahsillerini yapmak üzere bu şehirlerde toplanmış olan öğrencilerin geçinme ve barınma durumları gerek kendileri ve gerekse ailelerine büyük sıkıntılar vermekte olduğu her kese bilinen bir keyfiyettir. Millî Eğitim Bakanlığı sözü edilen bu müşkülleri kaldırmak üzere bu tasarıyı hazırlamış olup bununla;

Yüksek Öğrenim öğrencileri için yurtlar ve aş evleri açmak ve işletmek yetkisini,

Millî Emlâkten uygun binalar bulunduğu takdirde bunların yurtlara ve aş evlerine tahsisini,

Yurtların ve aş evlerinin kuruluş ve işe işlerini kolaylaştırmak üzere işlemlerinin Genel Muhasebe ve Artırma, Eksiltme ve ihale kanunları hükümlerinden istisnalarını,

Bunların iç yönetim, disiplin ve sair için yapılacak işlemlerin ne suretle düzenlenmesi ve gelirleri hakkında gerekli hükümler bit edilmiş bulunmaktadır.

Tasarı esas itibariyle Komisyonun kabule değer görülmüş ve bunları tasarılarında gereken giderler Millî Eğitim Bakanlığına konacak ödenekle ve bundan sağlanacak gelirlerinin öğrencilerin ücretleriyle temin edileceği görülmüştür.

Komisyonumuz, Millî Eğitim Bakanlığının metnini görüşmeye esas tuttuğu ve 7 nci maddeleri bu metne eklemiştir.

Tasarının görüşülmesi sırasında Millî Eğitim Bakanlıklar tarafından idare edilmiş olan öğrenci yurtlarının da tasfiyesi için Millî Eğitim Bakanlığının tesisleri için yapılacak işlemlerini Komisyonumuz uygun görmüş ve bu ciheti esasen bütçe görüşmeleri sırasında birçok vesilelerle temenni etmiş bulunduğu tasarıya eklenen geçici bir madde ile bu kabil yurtların da tasfiyesinin teminini sağlamıştır.

Bu geçici madde ile başka Bakanlıklar ve üniversitelerce idare edilmekte olan Yüksek Öğrenim öğrencilerine ait yurtların en geç 1950 yılı sonuna kadar Millî Eğitim Bakanlığına devrolunması hükmü konmuş, ancak burada, Millî Savunma Bakanlığına bağlı okullarla Millî Eği-

tim Bakanlığına bağlı Yüksek Öğretim müesseseleri arasında bir tefrik yapılması gerektiği üzerinde durulmuş ve Millî Savunma Bakanlığına bağlı yurtların durumları ilerde bir inceleme konusu olmak üzere şimdilik Millî Savunma Bakanlığına ait yüksek dereceli yatılı okullarla talebe yurtları bu tasarrufların konusu haricinde tutulduğuna dair maddeye bir kayıt ilâve edilerek geçici madde tesbit edilmiştir.

Sekizinci madde aynıyle kabul edilmiş ve 9 nu maddede tasarrufların Bakanlar Kurulunca yürütüleceği hükmü konulmuştur.

Bu değişikliklerle kabul edilen tasarrufların Kamutayın onayına arz edilmek üzere Yüksek Baş-

kanlığa sunulur.

Başkan	Başkan V.	Sözcü
Mardin	Diyarbakır	Ankara
<i>R. Erten</i>	<i>İ. H. Tıgrel</i>	<i>M. Eriş</i>
Kâtip		
Ankara	Amasya	Ankara
<i>F. Öymen</i>	<i>A. K. Yiğitoğlu</i>	<i>C. Gölet</i>
Ankara	Aydın	Çoruh
<i>Dr. A. H. Selgöl</i>	<i>Gl. R. Alpman</i>	<i>Dr. C. Kazancıoğlu</i>
İsparta	İstanbul	İzmir
<i>Kemal Turan</i>	<i>Dr. A. Adıvar</i>	<i>S. Odyak</i>
Kastamonu	Konya	Malatya
<i>T Coşkan</i>	<i>M. A. Binal</i>	<i>M. S. Eti</i>
Niğde		Samsun
<i>R. Gürsoy</i>		<i>M. A. Yörüker</i>

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Yüksek Öğretim Öğrenci Yurtları ve Aş evleri kanunu tasarısı

MADDE 1. — Millî Eğitim Bakanlığı Yüksek Öğretim öğrencilerinin barınmasına mahsus yemekli ve yemeksiz yurtlarla aş evleri açmaya ve bunları işletmeye yetkilidir.

MADDE 2. — Öğrenci yurtlarıyla aş evlerinin gelirlerini öğrencilerden alınacak ücretlerle yardımlar ve bağışlar teşkil eder. Öğrencilerden alınacak ücretlerin miktarı Bakanlar Kurulunca belirtilir. Bu suretle elde edilecek gelirlerle giderler için Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankasında karşılıklı faizli bir cari hesap açılır.

Öğrenci yurt ve aş evlerinin bütçeleri ile geçici hizmetli kadroları Bakanlar Kurulunca tasdik olunur.

MADDE 3. — Öğrenci yurtları ile aş evlerinin muamele ve hesapları 1050 sayılı Muhasebei Umumiye Kanunu ile 2490 sayılı Artırma, Eksiltme ve İhale Kanunları hükümlerine tâbi değildir.

Ancak bunların kesin hesapları evrakı müsbiteleriyle birlikte her yıl sonunda Sayıştayın tetkikına arz edilir.

MADDE 4. — Öğrenci yurtları ve aş evlerinin her türlü gelir ve giderlerinin tahsil ve sarf şekilleri ve hizmetlerin tâbi olacağı şartlarla işletme, yönetim, disiplin ve sair işlerinin yürütülmesi hususları Maliye Bakanlığının mütalâası alınarak Millî Eğitim Bakanlığınca tesbit olunur.

MADDE 5. — Öğrenci yurtları ve aş evleri açılacak yerlerde Millî Emlâkten uygun bina bulunduğu takdirde Maliye Bakanlığının muvafakatiyle bu binalar ve yurtlarla aş evleri için lüzumlu eşya ve malzemeler bunlara bedelsiz olarak tahsis olunabilir.

Millî Eğitim Bakanlığı yurtlara ve aş evlerine Bakanlık kuruluşundaki aylıklı kadrolarda çalışanlar arasından kendi kadrolarıyla ve aylıklarını Bakanlık Bütçesinden almak suretiyle müdür ve müdür yardımcıları tâyin etmeye yetkilidir.

MİLLÎ EĞİTİM KOMİSYONU DEĞİŞTİRİŞİ

Yüksek Öğretim Öğrenci yurtları ve Aş evleri Kanunu tasarısı

MADDE 1. — Millî Eğitim Bakanlığı yüksek öğrenim öğrencilerinin barınmasına mahsus yemekli ve yemeksiz yurtlarla aş evleri açmaya ve bunları işletmeye yetkilidir.

MADDE 2. — Öğrenci yurtlarıyla aş evlerinin gelirlerini öğrencilerden alınacak ücretlerle yardımlar ve bağışlar teşkil eder. Öğrencilerden alınacak ücretlerin miktarı Millî Eğitim Bakanlığınca belirtilir. Bu suretle elde edilecek gelirlerle giderler için Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankasında karşılıklı faizli bir cari hesap açılır.

Öğrenci yurt ve aş evlerinin bütçeleriyle geçici hizmetli kadroları Millî Eğitim Bakanlığınca tasdik olunur.

MADDE 3. — Hükümetin 3 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Öğrenci yurtları ve aş evlerinin her türlü gelir ve giderlerinin tahsil ve sarf şekilleri ve hizmetlilerin tâbi olacağı şartlarla işletme işlerinin yürütülmesi hususları Maliye Bakanlığının mütalâası alınarak Millî Eğitim Bakanlığınca; yönetim, disiplin ve sair işleri de doğrudan doğruya Millî Eğitim Bakanlığınca tesbit olunur.

MADDE 5. — Öğrenci yurtları ve aş evleri açılacak yerlerde Millî Emlâkten uygun bina bulunduğu takdirde Maliye Bakanlığının muvafakatiyle bu binalar ve yurtlarla aş evleri için lüzumlu eşya ve malzemeler bunlara bedelsiz olarak tahsis olunur.

BÜTÇE KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

*Yüksek Öğretim Öğrenci Yurtları ve Aş Evleri
Kanunu tasarısı*

MADDE 1. — Hükümetin birinci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Millî Eğitim Komisyonunun ikinci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Hükümetin üçüncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Millî Eğitim Komisyonunun dördüncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 5. — Millî Eğitim Komisyonunun beşinci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Hü.

M. E. K.

MADDE 6. — Birinci maddeye göre açılacak yurt ve aş evlerinin gerektirdiği ilk tesis masrafları Millî Eğitim Bakanlığının ilgili yıl bütçesine konulacak ödenekle karşılanır.

MADDE 6. — Millî Eğitim Bakanlığı yurtlara ve aş evlerine Bakanlık kuruluşundaki aylıklı kadrolarda çalışanlar arasından kendi kadrolariyle ve aylıklarını Bakanlık Bütçesinden almak suretiyle müdür ve müdür yardımcılarını tayin etmeye yetkilidir.

MADDE 7. — Birinci maddeye göre açılacak yurt ve aş evlerinin gerektirdiği ilk tesis masrafları Millî Eğitim Bakanlığının ilgili yıl bütçesine konulacak ödenekle karşılanır.

MADDE 7. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 8. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 8. — Bu kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

MADDE 9. — Bu kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Başbakan	Devlet Bakanı
<i>Ş. Günaltay</i>	Başb. Yardımcısı
	<i>Nihat Erim</i>
Devlet Bakanı ve	Adalet Bakanı
Dışişleri Bakanı V.	<i>Fuad Sirmen</i>
<i>N. E. Sumer</i>	
Millî Savunma Bakanı	İçişleri Bakanı
<i>H. Çakar</i>	<i>E. Erişirgöl</i>
Dışişleri Bakanı	Maliye Bakanı
	<i>İ. R. Aksal</i>
Millî Eğitim Bakanı	Bayındırlık Bakanı
<i>T. Banguoğlu</i>	<i>Ş. Adalan</i>
Ekonomi ve Ticaret Bakanı	Sa. ve So. Y. Bakanı
<i>C. S. Barlas</i>	<i>Dr. K. Bayizit</i>
Gümrük ve Tekel Bakanı	Tarım Bakanı
<i>Dr. F. Ş. Bürge</i>	<i>Cavid Oral</i>
Ulaştırma Bakanı	Çalışma Bakanı
<i>Dr. Kemal Satır</i>	<i>Reşat Ş. Sirer</i>

B. K.

MADDE 6. — Millî Eğitim Komisyonunun altıncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 7. — Millî Eğitim Komisyonunun yedinci maddesi aynen kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 1. — Başka Bakanlıklar ve Üniversitelerce idare edilmekte olan yüksek-öğrenim öğrencilerine mahsus yurtlar (Millî Savunma Bakanlığına ait yüksek dereceli yatılı okullar ve talebe yurtları hariç) bu kanun hükümlerine göre idare edilmek üzere binaları, eşyaları ve memur ve müstahdem kadrolariyle birlikte en geç 1950 yılı sonuna kadar Millî Eğitim Bakanlığına devrolunurlar. Bu yurtlara ait ödenekler Millî Eğitim Bakanlığı Bütçesinin 602 nci bölümünün 2 nci burslar maddesine Bakanlar Kurulum kararıyle aktarılır.

MADDE 8. — Millî Eğitim Komisyonunun sekizinci maddesi aynıyle kabul edilmiştir.

MADDE 9. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.